

Malvinderjit Singh v. The State of Punjab and others (Harban? Singh, J.)'

ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਆਯਾਤ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

(39) ਇਸਲਈ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਰਾਂਗੇ।

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡੀ ਕੇ ਐਮ ਅਹਾਜਨ , ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ. _

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

**ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਡੀ ਕੇ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਐਸ. ਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ. ਜੇ.
ਮਾਲਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।**

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਪੱਤਰ ਪੋਸਟੋ ਅਪੀਲ ਨੰ. 467 ਆਫ 1968

ਵਿਚ

1965 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2719

15 ਮਈ 1970 ਈ.

ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ (1952) -ਨਿਯਮ 7, 8 ਅਤੇ 9— ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈਆਂ— ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ , ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸੀ— ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ— ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ, ਨਹੀਂ। ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਅਜਿਹੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ - ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ" ਹੈ - " ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ" - ਦਾ ਮਤਲਬ - ਲੋਕ ਸੇਵਕ, ਜੋ ਅਧੀਨ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਿਯਮ 8 - ਕੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਪ੍ਰਤੀਬਹੁਮਤ (ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ. ਜੇ., ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ., ਕੋਨਇਟਰਾ.), ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਲਤ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਮਾਮੂਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਤਿਆਰ

ਕੀਤਾ ਹੈ , ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰੋਕ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਹੜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੇ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਅਤੇ 9 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ

ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ, 1952, ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖਾਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਕਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਗੁਪਤ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸੈਟਿੰਗ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ, ਸਾਰੇ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਸੈਡਰਲ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ 8 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 8 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਪੈਰਾ 29, 30 ਅਤੇ 41)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਕਾਫ਼ੀ ਮੌਕੇ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸੰਕਲਪ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਯਮ 8 ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ, ਪਰ ਜੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕਾਪੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਬਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਵਾਜਬ ਮੌਕੇ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ ਵਜੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਖਾਸ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ। (ਪਰਾ 35)

ਨੋ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਉਲਟ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਭੇਜਣ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਖੁਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼, ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਵਰਗੀ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਲਈ, ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਮਾਮੂਲੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ (1) ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ (2) ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਜ਼ਾ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ

Malvinderjit Singh v. The State of Punjab and others (Harban? Singh, J.)'

ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੇ ਕੁਝ ਸੱਚੇ ਤੱਥ ਹੋਣ ਤਾਂ ਜੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਬੰਧਤ, ਫਿਰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਅਧਾਰਤ ਹਨ, ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਇਹ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸਿਰਫ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਕਿ ਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਪਾਰਾ 10 ਅਤੇ 17)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਕਾਫ਼ੀ ਮੌਕੇ" ਸ਼ਬਦ ਹਰ ਪੱਖੋਂ "ਵਾਜ਼ਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੌਕੇ" ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ "ਕਾਫ਼ੀ ਮੌਕਾ" ਹੈ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੱਸੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 4)

(ਪ੍ਰਤੀ ਫੁਲ ਬੈਂਚ) ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਅਧੀਨ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ, ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤੱਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (ਪਰਾ 8)

ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ.

ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਨੇ 8 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਅੰਤ 15 ਮਈ, 1970 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਵਾਲੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

29 ਜੁਲਾਈ, 1968 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 2719 ਆਫ 1965 ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਪੀਡਿਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ। ਐਸ.ਯੂ.

ਕੇ ਉਲਚੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਆਰ ਐਸ ਐਮ ਓਗਿਆ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਮੇਲਾ ਰਾਮ ਸ਼ਰਮਾ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ (ਪੀ. ਬੀ.) ਮਹਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਮਾਲਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਡਾਇਟੀਸ਼ੀਅਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਸੂਚਨਾ" ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਸਦੀ ਭਰਤੀ ਜੋ ਕਿ ਰਿੱਟ ਦੇ ਨਾਲ 'ਏ' ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਉਸ ਨੇ ਵਧੀਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਠੇਕੇਦਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭੋਜਨ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਸੀ

Malvinderjit Singh v. The State of Punjab and others (Harban? Singh, J.)'

ਗੁਣਵੱਤਾ; ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭੋਜਨ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ; ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੁਰਾਕ ਦੀ ਜਾਂਚ: ਰਸੋਈ ਦੇ ਸਟਾਫ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ; ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਰਸਾਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਖੁਰਾਕ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਆਦਿ। ਸਟੋਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਟੋਰ-ਕੀਪਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜ ਦੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਰੈਂਕ ਅਤੇ ਕਲਾਸ II ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸਟੋਰ-ਕੀਪਰ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦੀ ਬਦਲੀ 16 ਜੁਲਾਈ, 1962 ਨੂੰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਟੋਰ-ਕੀਪਰ ਵਜੋਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਸੋਈ ਦੇ ਸਟੋਰ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਟੋਰ ਦਾ ਅਸਥਾਈ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲ ਲਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚਾਰਜ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ, 18 ਅਗਸਤ, 1962 ਨੂੰ ਜੁਆਇਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 3 ਨਵੰਬਰ, 1962 ਤੱਕ ਸਿਖਲਾਈ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਸਟੋਰਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ। 22 ਅਕਤੂਬਰ 1962 ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲੀ ਕਿ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ *ਘਿਓ ਦਾ ਟੀਨ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਹੈ*। ਮੈਡੀਕਲ ਸੁਪਰਿਨਟੈਂਡੈਂਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ, ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ 23 ਅਤੇ 24 ਅਕਤੂਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਸੋਈ ਦੇ ਸਟੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਅਤੇ ਘਾਟਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ। ਘਿਓ, ਕਣਕ ਦਾ ਆਟਾ, ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ੀਰੀ ਅਤੇ ਦਾਲਾਂ 'ਚ ਕੁਝ ਕੁ ਕੁਇੰਟਲ ਅਤੇ ਬਾਸਮਤੀ ਚੌਲਾਂ 'ਚ ਕਰੀਬ ਚਾਰ ਕੁਇੰਟਲ ਦੀ ਕਮੀ ਪਾਈ ਗਈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਲੇਖਾ ਅਫਸਰ, ਸ੍ਰੀ ਗਰਗ ਨੂੰ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 28 ਤੋਂ 30 ਨਵੰਬਰ, 1962 ਦਰਮਿਆਨ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਸਟਾਕ ਰਜਿਸਟਰ 'ਤੇ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 907 ਕੁਇੰਟਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ 1, ਭਾਗ I ਦੇ ਨਿਯਮ 7.2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੰਨਣਯੋਗ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੋ। ਇਹ ਜਾਂਚ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਕਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ, ਰਸੋਈ ਦੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। . ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਵੀ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, *ਅਪੀਲਕਰਤਾ* ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਰੀਰਕ ਚੈਕਿੰਗ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਹੈ।

ਚਾਰਜ, ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ. ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ 26 ਨਵੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਘਾਟ ਦੀ ਖੋਜ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਟੋਰ-ਕੀਪਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਉਸ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ

ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਘਾਟ। ਉਸ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

(2) ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਭੱਤੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਰੂਲਜ਼, 1952 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਵੰਬਰ, 1963 ਦੇ ਉਸੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ (i) ਰੁਪਏ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਅਤੇ ਬਾਸਮਤੀ ਚੌਲਾਂ ਵਿੱਚ 6,582 ਪਾਏ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਘਾਟ ਉਸਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ (ii) ਸੰਚਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਅਗਲੇ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਆਈ ਹੈ। (ਅਨੈਕਸ਼ਨ 'H')। ਅਨੈਕਚਰ 'ਟੀ' ਵਿੱਚ, ਭਾਵ, ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਜੋ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਤੱਥ, ਅਰਥਾਤ ਘਿਓ ਦੇ ਟੀਨ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ 23 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, 1962; ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਜਿਸ ਨੇ 24 ਅਕਤੂਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ.ਆਰ. ਗਰਗ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭੌਤਿਕ ਤਸਦੀਕ। ਅਕਾਊਂਟਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ 3 ਦਸੰਬਰ 1962 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਕਮੀ ਸਮੇਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਮੀਆਂ ਅਤੇ ਵਧੀਕੀਆਂ ਨੋਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਰਾਹੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਬੰਧ 'ਜੇ' ਹੈ। ਉਸੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲੇਖਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਸਟਾਫ ਵੱਲੋਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਪਣਾ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵਾਂਗਾ।

ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਧੀਕੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 13 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

Malvinderjit Singh v. The State of Punjab and others (Harban? Singh, J.)'

1963. ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਅਤੇ ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 16 ਅਗਸਤ, 1965 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ 'ਕੇ'), ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-

- (i) ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ 6,034, ਭਾਵ, ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘੱਟ ਪਾਈ ਗਈ; ਅਤੇ
- (ii) ਸੰਚਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਅਗਲੇ ਦੋ ਵਾਧੇ ਦਾ ਰੁਕਣਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ *ਕੀਤੀ*; ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ 6,034 ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਵਾਧੇ ਦਾ ਰੁਕਣਾ। ਉਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ 16 ਅਗਸਤ, 1965 ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵੀ ਕਰੇਗਾ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਜੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਨਿਯਮ 8 ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚਲੀਆਂ ਲੱਭਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ "ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ" ਮਿਲ ਸਕੇ। ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ।

(3) ਰਾਜ V ਦੇ ਓਨਾਬ I ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਤੁਕਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਬਿਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਦੂਜਾ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ

ਹੋਈ ਅਤੇ ਸੀ। ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ।

(4) ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਤੀਸਰੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੋ ਉਸੇ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲੰਮਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦੋ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ: -

“(1) ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਰੂਲਜ਼, 1952 ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ “ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ” ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਖੋਜਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਅਧਾਰਤ ਹਨ, ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੱਚੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ?”

(2) ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਿਯਮ 8 (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤੱਤ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਬੈਚ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਦੋ ਸਵਾਲਾਂ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ) ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਸਵਾਲ ਹੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਜਿਸ 'ਤੇ

Malvinderjit Singh v. The State of Punjab and others (Harban? Singh, J.)'

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 1 ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਲਈ "ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ" ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਹੇਗਡੇ ਨੇ *ਏ.ਕੇ. ਕਰੈਪਾਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ* (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ: -

"ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗਰਭਪਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।"

ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਅਲਿ ਡਜ਼ (2) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਪਰਮੂਰ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਨਾ 140 ਦੇ ਹੇਠਾਂ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਜਿੱਥੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਿਆਂਇਕ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਠੋਸ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

(1) 1969 ਐਸਐਲਆਰ 445

(2) (1915) ਅਪੀਲ ਕੇਸ 120.

ਪੰਨਾ 141 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ: -

"ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬੋਰਡ ਨੇ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸਣ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।"

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ.

(5) ਇਹ 5 ਸਵਾਲ, ਇਸ ਲਈ, ਸੰਕੇਤ; ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ" ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ਬਦ 'ਕਾਫ਼ੀ' ਦਾ ਸੰਦਰਭ ਕੇਵਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂਤਾ ਦਾ ਹੈ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਨਿਯਮ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਮੌਕੇ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਯੋਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ 'ਕਾਫ਼ੀ' ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ 'ਮੌਕਾ' ਸ਼ਬਦ 'ਕਾਫ਼ੀ' ਦੁਆਰਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ 'ਕਾਫ਼ੀ' ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਸ਼ਾਰਟਰ ਆਕਸਫੋਰਡ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਅਰਥ 'ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ; ਕਾਫ਼ੀ, ਅਨੁਕੂਲ' ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ 'ਕਾਫ਼ੀ ਮੌਕੇ' ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਹਰ ਪੱਖੋਂ "ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਮੌਕੇ" ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 'ਕਾਫ਼ੀ ਮੌਕਾ' ਹੈ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੱਸੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਜੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਿਜ ਬਨਾਮ ਬਾਲਡਵਿਨ, (3), ਪੰਨਾ 132 'ਤੇ, ਇਹ ਲਾਰਡ ਹੋਡਸਨ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਕੋਈ ਵੀ, ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ-

(1) ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ;

(3) (1964) AC 41.

Malvinderjit Singh v. The State of Punjab and others (Harbans Singh, J.)

- (2) ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ;
- (3) ਉਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਅਧਾਰਤ ਹਨ, ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖੁਦ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ, ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤੱਥ-ਖੋਜ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ- ਮੁਆਇਨਾ ਲੈਣ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਕਾਪੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਤੱਥ-ਖੋਜ ਜਾਂਚ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 7 ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਿਰਣੇ ਕੀਤੇ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ; ਨਿਯਮਾਂ 7 ਅਤੇ 8 ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੀ ਕਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਨਿਯਮ 7 ਅਤੇ 8 ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਹਿੱਸੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ: -

"7. (1) * * * * * ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ

ਬਰਖਾਸਤਗੀ * * * * * ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬਸ਼ਰਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

(2) . ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਚਾਰਜ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।

(6) ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨਾ, ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣਾ ਹੈ। ਠੀਕ, ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ: ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਥਾਰਟੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਜਾਂ ਨੁਕਤੇ, ਇਸਦੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

8. ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਧਾਰਾ (i), (ii) ਜਾਂ (iv) ਜਾਂ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਜ਼ਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਜੋ ਉਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਬਸ਼ਰਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 7 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ, ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਅਤੇ ਸਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤਿੰਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ। - ਮਾਮੂਲੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 4 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ (i) ਨਿੰਦਿਆ, (ii) ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੱਟੀ 'ਤੇ ਰੋਕ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ (iv) ਕਿਸੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ, -

(i) ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ

(ii) ਉਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਣਾਇਆ. ਜੇਕਰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ

Malvinderjit Singh v. The State of Punjab and others (Harban? Singh, J.)'

ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਫਿਰ (ਏ) ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ (ਬੀ) ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਉਹ ਉਸ ਪੂਰੇ ਮੈਦਾਨ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ *ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ* ਬਨਾਮ *ਬਿਮਲ ਕੁਮਾਰ ਪਿੰਡਿਤ*, (4) ਦੇਖੋ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 7 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ, ਜੋ ਕਿ ਤੱਥ-ਖੋਜ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਏਜੰਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ, ਉਸਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਪਿੱਠ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਮੁਢਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ, ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਕਾਪੀ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮੁਢਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿਚਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਧਾਰਾ 311 ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਦਾਇਗੀ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨਿਰਭਰ ਇਹ ਕੇਸ ਹਨ *ਚੰ ਪਕਲਾ ਲ ਚਿਮਨਲਾਲ ਸ਼ਾਹ* ਬਨਾਮ *ਦ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ* (5), *ਸੁਰੇਸ਼ ਕੋਸ਼ੀ ਜਾਰਜ* ਬਨਾਮ *ਕੇਰਲਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ* (6), *ਸ਼ਾਮ ਲਾਈ* ਬਨਾਮ *ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਮਿਲਟਰੀ ਫਾਰਮਜ਼*, *ਆਰਮੀ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ* (7) ਅਤੇ *ਸ਼ਰਮਨੰਦ* ਬਨਾਮ *ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਗਨ ਕੈਰੇਜ ਫੈਕਟਰੀ, ਜਬਲਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ* (8)।

- (4) 1963 ਐਸਸੀ 1612
- (5) ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 1854
- (6) ਏਆਈਆਰ 1969 ਐਸਸੀ 198.
- (7) 1968 ਲੇਬ. IC 967.
- (8) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1960 MP 178

(6) **ਚੰਪਕਲਾਲ ਦਾ ਕੇਸ** (5), ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਅਸਥਾਈ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ'। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਈ ਨਿਯਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 311 (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

“ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੰਡਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਨਿਯਮ 5 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਸਥਾਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੈ। ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸਦਾ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਕੰਮ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਹਨ। ”

ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ, ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-

"ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਲਈ **ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ** ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰ ਮਾੜੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਭੇਜੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮੁਢਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। **ਐਸਕੇ ਜਾਰਜ ਦਾ ਕੇਸ** (6) ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਕੋਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗਣਿਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਵਧੀਕ ਪਰੀਖਿਅਕ ਨੇ ਪੇਪਰ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦਿਆਂ 14 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੇ ਉਸ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ 64 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ। ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਧੂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ. ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ, ਮੁੱਖ ਪਰੀਖਿਅਕ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗਲਤ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਸਮੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ: ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਇਸ ਲਈ ਅਵੈਧ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਪੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ। ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਹੋਗੜੇ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਿਹੜਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

“ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਆਰਜ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕੋਪੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਖੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸੋਚ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ”

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਡਾ ਬਨਾਮ *ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਆਫ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਮਲਾਇਆ* (9) ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਖੇੜਿਆ ਗਿਆ। *ਕਾਂਡਾ ਦੇ ਕੇਸ* (9) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਉਸ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਪੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਜਾਂਚ

(9) 1962 AC 322

ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,

Malvinderjit Singh v. The State of Punjab and others (Harban? Singh, J.)'

ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਕੇਸ, ਅਤੇ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ **ਕਾਂਡਾ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ** ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਰਸਮੀ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਪੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਕੇਸ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ **ਐਸ. ਕੇ. ਜਾਰਜ** (6) ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੇਸ ਕਾਫੀ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ (i) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ a1 ਇਸ ਲਈ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਮੌਕਾ ਸੀ ਅਤੇ (ii) ਉਸਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸੀ। **ਸ਼ਾਮ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰ)** (7) ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਮਾਮਲਾ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਇੱਥੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਜਸਟਿਸ ਨਰੂਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ **ਆਧਾਰ** 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਅਦਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਮੁਢਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਤੋਂ ਰੋਕ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਦਲੀਲਾਂ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

“ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਢੁਕਵੇਂ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਮੁਢਲੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਗੁਪਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਦੀਵਾਨ ਚੇਤਨ ਦਾਸ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਤਾਕਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ **ਸਰਮਨੰਦ** ਬਨਾਮ ਸੁਪਰਿਨ ਟੈਂਡੈਂਟ, **ਗੰਨ**

ਕੈਰੇਜ ਫੈਕਟਰੀ, ਜਬਲਪੁਰ (8) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਕਿ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਭਾਗੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮੁੱਢਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੀ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਢਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। *ਸ਼ਰਮਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਗੈਨ-ਕੈਰੇਜ ਫੈਕਟਰੀ, ਜਬਲਪੁਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (8)*, ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਿਰ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇਕਰ ਤੱਥ ਖੋਜ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ 1 ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। !

<(7) ਇੱਥੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, *ਆਰਲਿਡਜ਼ ਦਾ ਕੇਸ* (2), ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਐਨਿਊਰੀ ਜੋ ਅਸਲ 'ਚੋਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਖੁਦ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ, ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੱਥ-ਖੋਜ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Malvinderjit Singh v. The State of Punjab and others (Harban? Singh, J.)'

ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਹੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰਲਿਜ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) (2), ਹਾਊਸਿੰਗ, ਟਾਊਨ ਪਲੈਨਿੰਗ ਐਕਟ, 1909 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹੈਪਸਟੇਡ ਬੋਰੋ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। Ar'.idge ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। - ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 39 ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਬੋਰਡ, ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਬੋਰਡ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਅਰਲਿਜ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਸਬੂਤ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਰ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਬੋਰਡ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲੋਕਲ ਬੋਰਡ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਆਰਲਿਜ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 136 'ਤੇ ਲਾਰਡ ਸ਼ਾਅ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਉਹ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। , ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਾਰਡ ਸ਼ਾਅ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਅਜਿਹੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 136 ਅਤੇ 137 'ਤੇ ਲਾਰਡ ਸ਼ਾਅ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਵਾਲੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ: .

"ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਹ ਹੈ, ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸਥਾਨਕ ਜਾਂਚ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕੁਝ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ , ਅਰਥਾਤ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਕ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ , ਜੋਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਲਈ। ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵਿਭਾਗ।

.... ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਅਜਿਹੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਮੈਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਖੁਲਾਸੇ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨਿਰਪੱਖਤਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਣ ਦੇ ਆਦੀ ਸਟਾਫ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਕੰਮ ਇਹੀ ਦਲੀਲ ਸਾਰੀ ਫਾਈਲ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ

ਅਕਸਰ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਵਾਲੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ, ਸੀਕਰੇਟ ਟੈਰੀਜ਼, ਸਹਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਇੱਕ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਅਤੇ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਨਿਯਮ 8 ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(8) ਇਹ *ThisjdArlidge* ਦਾ ਕੇਸ *infer alia reliednupon7in v Unive of Ceylon v. Fernando* (10) ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸੀ! *ਨਿਊ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਸੁਵਰਨਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਿਡ* (11) ਵਿੱਚ ਭੇਜੀ ਗਈ। *ਫਰਨਾਂਡੋ ਡੇ ਫੈਵਿਕੇ ਸੇ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ* ਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਮਿਸ ਬਾਲਾਸਿੰਘਮ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਸ਼ੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਕਾਪੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਲੈਣ ਤੋਂ। ਸੀਲੋਨ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਲਾਰਡਸਿਪਸ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਪਰ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਰਡ ਲੋਰਬਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ, ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ

(10) (1960) 1 ਸਾਰੇ. ER 631.

(11) 1957 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 98.

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਜਾਂ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਦਾ / ਨਿਰਪੱਖ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Malvinderjit Singh v. The State of Punjab and others (Harban? Singh, J.)'

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਰਤ , ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋ ਲੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੀ ਇਸਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 16 ਮਈ, 1952 ਦੀ ਚਿੱਠੀ, ਅਤੇ 21 ਮਈ, 1952 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।"

ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਮਿਲਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਜੋ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਦੱਸਣ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 641 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

"ਪਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ, ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣ ਲਈ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮਿਸ ਬਾਲਸਿੰਘਮ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗਵਾਹ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮਿਸ ਬਾਲਸਿੰਘਮ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਦੋ ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਸ ਦਿਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

(9) ਇਨ *ਟੀ ਨਿਊ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ*, 'ਵੀ. •u New Suwama Transport Co. Ltd. (12), ਖੇਤਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪਰਮਿਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਰੇ ਮਟੀਰੀਅਲ ਇਲਜ਼ਾਮ ਖਿੱਚੇ ਗਏ ਸਨ , ਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(12) 1957 SCR 98.

ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਨਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ

ਲਈ ਜਵਾਬ I ਆਨਡੈਟ-ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਗਈ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਕਾਰਨ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਨਾ ਕਰਨਾ / ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ, *ਆਰਲਿਜ਼ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) (2)* ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਸ਼ਾਅ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ (i) ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਰਿਪੋਰਟ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ (ii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਮੁਲਤਵੀ *ਖੁਦ ਮੋਟੂ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।* ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ: -

ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੇ।"

ਫਰਨਾਂਡੋ ਦੇ ਕੇਸ (11) ਅਤੇ *ਨਿਊ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕੇਸ (12)* ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਹਨ ਕਿ *ਫਰਨਾਂਡੋ ਦੇ ਕੇਸ (11)* ਵਿੱਚ ਬਾਲਾਸਿੰਘਮ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਭੌਤਿਕ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਨਿਊ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਦੋਸ਼। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਮੰਗਣ 'ਤੇ ਵੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, *ਫਰਨਾਂਡੋ ਦੇ ਕੇਸ (11)* ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਬਾਲਾਸਿੰਘਮ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ "ਕਾਫ਼ੀ ਮੌਕਾ" ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ *ਨੀਓ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੇਸ (12)* ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ।

ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

Malvinderjit Singh v. The State of Punjab and others (Harban? Singh, J.)'

(10) Under ਨਿਯਮ 8, <unlike proceedings> ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ 7, the 1 emp ਕੋਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਖੁਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਏਜੰਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਮਾਮੂਲੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ (1) ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ (2) ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਜ਼ਾ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਨਿਯਮ 4 ਦੀ ਧਾਰਾ (iv) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ "ਨਾਬਾਲਗ" ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਸਬੰਧ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣ ਕਿ ਕੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਉਸਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, em ਕਰਮਚਾਰੀ ' ਤੇ 6,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ 907 ਕੁਇੰਟਲ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਰਸੋਈ ਦੇ ਸਟੋਰ ਦਾ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਚਾਰਜ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਟੋਰਮੈਨ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜੋੜਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵਸਤੂਆਂ, ਖਾਸਕਰ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤਸਦੀਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨੂੰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲੇ, ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਪੁੰਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਕੱਤਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ।

(11) ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਟੋਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ, ਭਾਵ, ਉਸਦੀ ਦੋਸ਼, ਕੋਰਸ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ

ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ. ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗਰਗ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿਜ਼ੀਕਲ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸਨ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਰਤਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 6,000 ਰੁਪਏ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਕਮੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(12) ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਕਾਰਨ ਹੋਣ। ਕਮੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਤੱਥ-ਖੋਜ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਘਾਟ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਠੇਕੇਦਾਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਖੋਜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਕਵੀਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰ ਸਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਉਲਟ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮੰਗਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸਿੱਟਾ ਆਇਆ ਸੀ।

Malvinderjit Singh v. The State of Punjab and others (Harban? Singh, J.)'

'ਤੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਖੁਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। *ਰਮੇਸ਼ ਕਪੂਰ* ਬਨਾਮ *ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (13)* ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਗਰੇਵਰ ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਮੌਕੇ ਦੀ ਹੱਦ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੀ ਰਾਏ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨਕਲ ਕਰਦੇ ਪਾਏ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

“ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਕੀਕਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੇਰਵੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। (ਅੰਡਰਲਾਈਨ ਮੇਰਾ)।

ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਤੋਂ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਰਮੇਸ਼ ਕਪੂਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (13)*, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸਭ ਕੁਝ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(13) ਨਿਯਮ 8 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸਨ, ਅਰਥਾਤ, *ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ *ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ*, (14), ਅਤੇ *ਆਰ ਡੀ ਰਾਵਲ* ਬਨਾਮ *ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ*, (15)। *ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ, ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਨਰੂਲਾ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ: -

■■■ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ
ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਰੋਕ ਦੀ

(13) ILR (1964) 2 ਪੀ.ਬੀ. 955 (FB)=AIR 1965 Pb. 120.

(14) 1967 ਐਸਐਲਆਰ 129

(15) 1967 ਐਸਐਲਆਰ 521

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

.....ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੁਬਾਰਾ ਭੇਜਣ ਦਾ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯਮ 8 (*ਸੁਪਰਾ*) ਅਧੀਨ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਾਠ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਅਨੁਕੂਲ ਸਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਜੋ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਜੋ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕੋਲ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਲੀਲ ਹੈ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈ। ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ (ਅਤੇ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ) ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ 'ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ' ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ, (14), *ਰਾਵਲ ਦੇ ਕੇਸ* (15) ਵਿੱਚ ਗਰੇਵਰ ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸੀ), ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ: -

“ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਬੁੱਢੇ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਮੌਕੇ' ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਸਲ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ।”

ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਕੇਸ ਸਰੂਪ *ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ*, (16) ਵਿੱਚ ਸੋਢੀ, ਜੇ. ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਰੈਫਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਸਨ। ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕ ਸੀ, ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਸਕੂਲਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਕੂਲ ਸੀ।

(16) 1-964 ਦਾ CW 2700, 16 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1969 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਇਹ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗ੍ਰੇਡ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੰਚਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਜ਼ਰਮਾਨਾ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ 'ਆਰਟਸ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਅਧਾਰਤ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹ ਕਾਪੀਆਂ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਬਲਿਕ ਇੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 8 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਮੌਕਾ "ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ।" ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਨੂੰ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਅਸਥਾਈ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। *ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ*, (14), ਅਤੇ *ਰਾਵਲ ਦੇ ਕੇਸ*, (15) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ "ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਨਿਯਮ 8 ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਡੀ.ਗੁਪਤਾ *ਬਨਾਮ* ਹਰਿਆਣਾ *ਰਾਜ*, (17), ਉਸੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ, ਥੋੜਾ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਨਰੂਲਾ ਅਤੇ ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। *ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ* (14) ਅਤੇ *ਰਾਵਲ ਦੇ ਕੇਸ* (15) ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਜੋ ਉਹ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਕੋਲ ਸੀ।

(14) ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 8 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਏ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ, ਨਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਸਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸਥਾਈ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੈਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਉਸ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਰਨਾ ਉਸ ਲਈ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਸ ਕੋਲ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ

ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਤਾਂ ਹੀ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਸਥਾਈ ਖੋਜਾਂ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹਨ।

(15) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਉਲਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨਿਰਭਰ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਈ ਕਿ ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਯਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਿਯਮ 7, ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

(16) ਇੱਥੇ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ (a) ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਅਤੇ (ਬੀ) ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੋਟਿੰਗ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਬਹੁਤ ਸਰਲ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜੇਕਰ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਨਿਯਮ 8 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿੰਗ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟਿੰਗ ਕੇਵਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ - ਸੀਕਰੇਟਾ ਰਾਇਟ ਅਫਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਸੰਖੇਪ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦਫ਼ਤਰ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿੱਚ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਨੋਟਿੰਗ ਆਦਿ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਨੋਟਬੰਦੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(17) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

Malvinderjit Singh v. The State of Punjab and others (Harban? Singh, J.)'

ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ - ਖੋਜਾਂ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸਿਰਫ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਵਿਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(18) ਇਕੋ ਇਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨੌਨ-ਸਪਲਾਈ ਹੋ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਜੋ *ਬੀ.ਡੀ. ਵਿਚ ਸੋਢੀ, ਜੇ. ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ*, (17), ਜਿੱਥੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਜਾਂ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਜ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਨਿਯਮ 8 ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਜ਼ ਨੰਬਰ 2. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੁਝ ਹੋਵੇ। ਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਵਿਭਾਗੀ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਘੋਖਣ 'ਤੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁਭਾਵਕ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਵਰਗੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਏਜੰਸੀ। ਮੀਮੋ ਨੰਬਰ 954-V(I)-63/2497, ਮਿਤੀ 21 ਫਰਵਰੀ, 1963, ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ., (ਵਿਜੀਲੈਂਸ) ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ (ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ) ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। :-

“ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ।”

ਜਦੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ 8 ਜੁਲਾਈ, 1963 ਦੀ ਨੋਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੋਰਸ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਪਦਾ ਹੈ,

.....ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ,
ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇਹ ਸਭ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਡੀਆਰਐਮਈ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਟੋਰ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀਤਾ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕੁਝ ਪੀਸੀਐਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪੀਸੀਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਸਭ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਰਸ਼ਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਫਿਰ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮੈਡੀਕਲ ਹੈਲਥ ਐਂਡ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ 23 ਜੂਨ, 1964 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਪੰਨਾ 5 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਖਰੀ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ: -

“ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।”

ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਣਾ ਸੀ।

(19) Though it is hardly for us to present ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਹੋਏ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਚੰਦ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ (ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 27 'ਤੇ), (ਫਾਈਲ ਦੇ ਪੰਨਾ 61) 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟੀਵੀਅਨ ਅਤੇ

ਸਟੋਰ-ਕੀਪਰ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦਾ ਤੋਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ 16 ਨਵੰਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ 160 ਕੁਇੰਟਲ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦਾ ਮਾਲਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਤੋਲਿਆ ਗਿਆ। ਮਾਲਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 15 ਨਵੰਬਰ 1962 ਤੋਂ 25 ਨਵੰਬਰ 1962 ਤੱਕ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਦੇ ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ 3 ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਸੀ: ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਾਲਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 16 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਨੂੰ ਤੋਲਿਆ ਸੀ। 1962, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪਾਸਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ

Malvinderjit Singh v. The State of Punjab and others (Harban? Singh, J.)'

ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(20) ਇਸਜ, ਕੇਸ, ਓਨੇਜੇਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ 5 ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੈਨੂੰ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਸ ਅੰਧਵਾਲੀਆ, ਜੇ. -(21) ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 2 ਫੁਲ ਬੈਚ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜਵਾਬ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਹੈ।

(22) ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਰੂਪ-ਰੇਖਾਵਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਾਲਵਿੰਦਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਰਾਜਿੰਦਰ ਹਸਪਤਾਲ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਡਾਇਟੀਸ਼ੀਅਨ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਰਸੋਈ ਦੇ ਸਟੋਰ ਦਾ ਚਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 22 ਅਕਤੂਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ 23 ਅਤੇ 24 ਅਕਤੂਬਰ, 1962 ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਟੋਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ। ਸਟੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚੈਕਿੰਗ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ 28 ਤੋਂ 30 ਨਵੰਬਰ, 1962 ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਭੌਤਿਕ ਜਾਂਚ ਫਿਰ ਲੇਖਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ.ਆਰ. ਗਰਗ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਟਾਕ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ 907 ਕੁਇੰਟਲ ਘੱਟ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਚੈਕਿੰਗ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਕਤ ਚੈਕਿੰਗ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿਚ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਗਭਗ 10 ਫੁਲ ਸਕੈਪ ਟਾਈਪ ਕੀਤੇ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਗ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਘਾਟ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ 'ਸੀ' ਦੇ ਨਾਲ)। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, ਭਾਗ 1, ਭਾਗ I ਦੇ ਨਿਯਮ 7.2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 18

ਅਪ੍ਰੈਲ, 1963 ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾ ਉਕਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਫਾਰਮ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਜੋ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਅਨੁਬੰਧ 'G' ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਥਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਹਰ ਕਲਪਨਾਯੋਗ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਨੂੰ 12 ਤੋਂ ਵੱਧ ਟਾਈਪ ਕੀਤੇ ਮੂਰਖ-ਸਕੋਪ ਪੰਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪੱਖ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਕਮੀਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਟੋਰਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਖੁਰਾਕ ਸਟੋਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 26 ਨਵੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੇਈਮਾਨੀ ਜਾਂ ਗਬਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ, 1952 ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮੂਲੀ ਸਜ਼ਾ। ਪਰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ, 1963 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ 'ਐੱਚ' ਵਿੱਚ ਦੇਖੋ)। ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਤਜਵੀਜ਼ਸ਼ੁਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ 21 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਹੈਲਥ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ: ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿਕਾਰਡ ਤੱਕ b! y ਖੋਜ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨਾਲ ਪੂਰਵ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ ਉਸ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਬਿਆਨ ਸੀ (ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਅਨੁਸੂਚੀ 'I') ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਖੋਜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ.ਆਰ. ਗਰਗ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭੌਤਿਕ ਤਸਦੀਕ, ਲੇਖਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਛੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਘਿਓ, ਕਣਕ ਦਾ ਆਟਾ, ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ੀਰੀ, ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਦਾਲ, ਬਾਸਮਤੀ ਚਾਵਲ ਅਤੇ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ, ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਵਧੀਕੀਆਂ ਅਤੇ ਘਾਟਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਪੱਧਰ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੂਰਵ ਸੂਝ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ:

'ਸ਼੍ਰੀ ਮਲਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾਇਟੀਸ਼ੀਅਨ, ਡਾਇਟ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸਹੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਘਿਓ, ਕਣਕ ਦੇ ਆਟੇ, ਚੌਲਾਂ ਦੀ - ਜ਼ੀਰੀ, ਦਾਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਸਮਤੀ ਚੌਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਕਮੀ ਜੋ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ

Malvinderjit Singh v. The State of Punjab and others (Harban? Singh, J.)'

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 12 ਟਾਈਪ ਕੀਤੇ ਮੂਰਖ-ਸਕੇਪ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹਰੇਕ ਆਈਟਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਮਾਲ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਵਾਬ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ (ਅਨੇਕਚਰ 'ਜੇ') - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਸੀ। ਕਿ ਉਕਤ ਵਧੀਕੀਆਂ ਅਤੇ ਘਾਟਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਲਈ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਟੋਰਾਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਲਈ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਰੀ ਕੰਮ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਭਾਰ ਨੇ ਉਸ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਸਟਾਕ ਦੇ ਤੋਲ ਆਦਿ ਦੀ ਸਖਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਹਾਸ਼ੀਏ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਕੇ' ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਵਿਚ ਵਿਗਾੜਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮਲਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾਇਟੀਸ਼ੀਅਨ, ਵੀ.ਜੇ. ਹਸਪਤਾਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ

ਰਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਡਾਇਟ ਸਟੋਰਾਂ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ: -

(I) ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ 6,034, ਭਾਵ, ਬਾਲਣ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘੱਟ ਪਾਈ ਗਈ; ਅਤੇ

(II) ਸੰਚਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਅਗਲੇ ਦੋ ਵਾਧੇ ਦਾ ਰੁਕਣਾ।

ਸੇਰਲਾ ਗਰੇਵਾਲ,

ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ, ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ।

ਮਿਤੀ 16 ਅਗਸਤ, 1965 ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

(23) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸੂਚਿਤ 'ਕੇ' ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਈ' ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੂਲ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਸੀ। . ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮੁਢਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਿਰਾਹ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਵੈ- ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਿਆਨ ਮਿਤੀ. 18 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1963 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ 'ਜੀ') ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੁਪਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਬੇਨਤੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ

ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ

(24) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੀਡਿਤ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੀ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦੋ ਸਵਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ: -

“(1) ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਰੂਲਜ਼, 1952 ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ “ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ” ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਖੋਜਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਅਧਾਰਤ ਹਨ, ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਕੀ ਇਹ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ?

ਐੱਸ

(2) ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਿਯਮ 8 (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਤੱਤ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, 1 ਉਸ ਨੁਕਤੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਜੋੜਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ।

(25) ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਵਿਵਾਦ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਲੀਲ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ: -

"ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਨੂੰ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਖੋਜ ਦੇ ਤੱਤ ਅਤੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ 'ਤੇ

Malvinderjit Singh v. The State of Punjab and others (Harban? Singh, J.)'

ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।

(26) ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦੂਰਗਾਮੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਨੇੜਿਓਂ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(27) ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿਚ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਡਿਸ ਮਿਸਲ, ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਰੋਕ ਵਿਚ ਕਮੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਜੋ ਲਾਤੀਨੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਡਰੰਤੋ ਬੇਨੋ ਪਲੇਸੀਟੋ" (ਅਨੰਦ ਦੌਰਾਨ), ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਸੈਂਟਨ ਬਨਾਮ ਸਮਿਥ (17) ਵਰਗੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੋਝ ਕਰਾਂਗਾ। ਜਾਂ ਡਨ ਬਨਾਮ ਰਾਣੀ (18), ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 310 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਨੰਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 310(1) ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾ 124, 148, 218 ਅਤੇ 324 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ, ਆਡੀਟਰ-ਜਨਰਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੰਬੋਧਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਉਸਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਨੰਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਉੱਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਦੋਹਰੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਉਹ ਸੀਮਾਵਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ, ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨੰਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਇਸ ਲਈ, ਮੁਫਤ ਖੇਡ ਹੈ। 1954 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਓਜ ਬਿਹਾਰ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਮਜੀਦ (19) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਨੰਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ "ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆਏ (20) ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ:-।

“ਚਰਚਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਤੀਜੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ; (1) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 310 ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ; (2) * * *;

(2) * * *;

(3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੀਮਾਵਾਂ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ;

(17) (1895) AG 229.

(18) (1396) 1 QB 116.

- (19) **ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 SC 245**
 (20) **1961 SC 751**

(4) ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਗ i ਆਈਸਲੈਚੂਜ਼ ਇਸ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਆਰਟੀਕਲ 311 ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 310 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਡੇਕਾ ਬਨਾਮ *ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਨੌਰਥ ਈਸਟ ਫਰੰਟੀਅਰ ਰੇਲਵੇ (21)* ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 311 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀਮਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ-

“ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਇੰਨੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ; ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 311 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਨੰਦ ਦੇ ਪੂਰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। . ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਜੇ ਵੀ ਉਥੇ ਰਹੇਗੀ, ਪਰ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਧਾਰਾ 311 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਤਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਨਾ ਹਟਾਉਣ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੋਕ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਵੈ-ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 311 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਥਾਰਟੀਜ਼ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇੜੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਪਰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(28) ਇਸ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ! ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ 1952, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯਮਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਟੈਟੂਟੋਰੀ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਯਮ 8 **ਇੱਕ** ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਪਰਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 8 ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਿਯਮ 4 ਆਰ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ

(21) **ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 600**

ਸੱਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਨਾਬਾਲਗ ਅਰਥਾਤ (i), (ii) ਅਤੇ (iv) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

“(i) ਨਿੰਦਾ;

Malvinderjit Singh v. The State of Punjab and others (Harban? Singh, J.)'

(11) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੱਟੀ 'ਤੇ ਰੁਕਣ ਸਮੇਤ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ; ਜੇ ਕੋਈ;

(iv) ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ।

ਇਹ ਤਿੰਨ ਮਾਮੂਲੀ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ 19 ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਹੀ ਸਮਝ ਲਈ ਇਸਦੀ ਸਹੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। . ਮੁੱਖ ਜ਼ੁਰਮਾਨਿਆਂ ਬਾਰੇ, ਨਿਯਮ 7 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੁਰਮਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 8 ਅਤੇ 9 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ: -

“7(1) ਪਬਲਿਕ ਸਰਵੈਂਟਸ (ਇਨਕੁਆਰੀਜ਼) ਐਕਟ, 1850 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਤਜਵੀਜ਼ਸ਼ੁਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ।

(2) ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਚਾਰਜ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ - ਸਥਿਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੋਈ, ਕੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਬਚਾਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। , ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਸੁਣੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਪ-ਨਿਯਮ (3) ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ

ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਚਾਹੇ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਕਾਫੀ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਆਧਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ:

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

* * *